

TÄTTÄRI – Selkä suoraan! Löhöät kuin puolityhjä pottusäkki. Anna pohkeita! Telma karjahteli. Yritin totella ja heilutin koipiani. Ruuna käsitti asian väärin, tai oli tympääntynyt kohellukseeni ja kehän kiertoon, koska pysähtyi yks kaks portin kohdalle. Nyykähdin eteenpäin. Nenä hipaisi harjaa. Kallistuin ja aloin valumaan maata kohti. Tarrasin satulannuppiin ja pysyin hevosen päällä, kiitos käsivoimieni. – Nyt riitti. Luovutan, sanoin ja kiskoin koipeni samalle puolen satulaa, valmistautuen jalkautumaan säädettyyn tyyliin. Satula nytkähti, saappaanpohjat ottivat maakontaktin, ja loppu kroppa seurasi vauhdilla perässä, joten myös polvet ja kämmenetkin tapasivat sahajauhoilla kuorrutetun kaviouran. Onneksi Norski armahti mua eikä astunut kädelle. Hyvä niin, tarttin kypäliäni tähän aikaan vuodesta melkoisen paljon. Olin rättipoikki, vaan hullu kun olin, suostuin ratsastusharjoituksiin siksi aikaa kun Nuutti tarkisti Villa Fortunan. Telma otti homman tosissaan ja äkseerasi kuin jumppamaikka yläkoulun voikkatunnilla: – Älä höpää, Miina. – Haluan Tuulin! Tiesin marisevani kuin pikkupenska, mutta Tuuli ei temppuillut. Tai osasihan se montakin temppua, mutta ei tehnyt mitään ilman käskyä. Nykyinen ratsuni sen sijaan seisahteli, otti sivuaskelia, ja lähti kävelemään ennen kuin mä ehdin tuumia, että miten pohkeiden anto tehtiin, tai oliko koivet oikeassa kulmassa vai kourat vinossa. Sitten olis vielä pitänyt hypätä esteitä! Ne olivat ihan karmeita, kissa mahtui kulkemaan ali, kunhan muisti laskea häntänsä vaakatasoon. Norski suhtautui pari vaaksaa korkeaan porttiin kuin maailmanlaidan raja–aitaan, poukkoili metrisiä loikkia joka pukin kohdalla, tai kieltäytyi kerrassaan astumasta koko hökötyksen lähelle. – Kuulehan nyt, Adalmiina Turpeinen. Ratsaille siitä, ja yritä tehdä niin kuin sanon. Norski on ihan ok, etkä sinä Tuulin kanssa opi mitään. Sahapukkikin yllättää useammin. Tottahan Telma puhui. Tuuli ei hötkyillyt. Se oli koulutettu lähtemään liikkeelle ja seisahtumaan kuin höyryjuna, hitaasti. Tuulin eka omistaja, eläkkeelle jäänyt sirkuksen eläinten kouluttaja oli opettanut tammalle jokusen kivan kikan. Sitten muori kaatua kupsahti ja iski päänsä niin, että pökerrys jäi pysyväksi ja sairaalan sänky kodiksi. Poika möi tamman, eikä muistanut kertoa ostajalle asiaa. Uusi omistaja yritti opettaa juoksua kepillä ja kirouksilla. Olin osunut paikalle oppitunnin aikana, ja sanasodan päätteeksi vaihtanut polkupyöräni hummaan, kesken kauppamatkan. Enkä tiennyt vielä vuodenkaan jälkeen, että katuako ostosta, vai iloita hevosesta joka osasi seisoa. – Ei mun tartte oppia mitään. Oon nelikymppinen multakoura, enkä mikään kilpakentistä uneksiva teini. – Juu, oletkin notkea kuin rautakanki, eikä ihme. Tökit taimia multa kymmenen tuntia samoilla saappaansijoilla seisten! Johan siinä yhdellä sun toisella sormet on tikkuina ja jalat tukkeina. No, viedään Norski pois ja mennään kahville. Kai Nuuttikin tulee kohta. Kiskoin kypärän päästä ja heilautin ohjaket talutusasentoon. Kentältä pääsi sivuovesta pihattohalliin kavioläinten osastolle, jossa kylmäveriset hevoset ja talvenkestävät ponit viettivät aikaansa. Sitaisiin vuonohevosen seinärenkaaseen ja aion ryhtyä riisumaan, mutta Telma huikkasi tyttarelleen, että hoida Norski. Ritva heilautti kättään, työnsi heinäloput kärrystä soimeen ja tuli ottamaan ruunaa. Tyttö oli vasta neljäntoista, mutta elämän suunta jo selvillä, peruskoulun jälkeen kauppaopisto ja sitten kotieläintarhan pitäjäksi vanhempiensa rinnalla ja heidän jälkeensä. Eikä se ollut hetken päähänpisto. Ritva oli aina kun koulultaan ehti mukana töissä, auttamassa ihmisiä ratsaille ja ottamassa hevosia vastaan, sekä tarpeen vaatiessa kahviossa myymässä. Toisella luokalla oleva Timo ja neljättä käyvä Hannu eivät juurikaan osallistuneet eläinten hoitoon, mutta olivat innolla isänsä mukana konetöissä ja ajoivat jo pikkutraktoria ja mönkijää tasaisilla paikoilla. Tervehdin Tuulia. Liinaharja hörähti heinätukko suussa ja kurotti tähden koristamaan päätänsä. Taskusta kaivettu näkkäri katosi pehmeiden huulien väliin. Läimäsin pörröistä punaruskeaa kaulaa. Kylmä pihatto kasvatti asukeilleen paksun turkin joka tippui kevään tullen. Loimia ei kaivattu. Toppapeitot oli varattu vanhan tallin lämminverisille. Lähdin Telman mukaan

kierrokselle. Ohitimme hevosten naapurina olevat lampaat vilkaisulla. Karitsoita ei näkynyt, ja hyvä niin. Poikimiset oli ajoitettu toukokuusta heinäkuulle, jotta pikkuisia riittäisi pitemmän aikaa pajattaviksi. Vuonat olivat lasten suosiossa, samoin kilit, joten vuohienkin toivottiin pitävän perillisensä mahdollisimman kauan mahassaan, sillä kesä oli turistien parveilu-aikaa. Lehmäkarsinan lypsylokerossa seisoj pienen ruskea jerseylehmä Empun käytellessä kannukonetta. Seinän takana lämpimässä tilassa siat röhkivät iltasuurus suussa. Villasika, Unkarin kansallispossu, oli Tättärinkin tunnuseläin. Viereisessä karsinassa röhki villisika, ihan vain näytteeksi, ettei nimen samankaltaisuus merkinnyt elukoitten yhdenmukaisuutta. Karvaisten nassujen lisäksi karsinoita asutti tavalliset lihasiat, luppakorvainen maatiainen ja pystykorvainen yorkshire. Karhukoiran värinen hampshire kuului Suomessa harvinaisuuksiin, vaikka jalostusasemilta niitä löytyikin, käytettiinhän rotua runsaasti risteytysten isäsikana. Kaksi aikuista ja kaksi keskenkasvuista minisikaa muodostivat oman laumansa. Koko oli pieni, mutta tavat samat kuin isoilla, olkipaali sai kyytiä kärsäniekoilta. Telma kysäisi päivän kuulumiset kuivikkeita jakavalta maatalousharjoittelijalta. Terhi kehui työtään monipuoliseksi ja opettavaiseksi, eikä ihme. Siinä, missä tavallisessa talossa oli vain yhden lajin otuksia, Tättäritä löytyi mallikappaleet liki kaikista Suomen kotieläimistä ja muutamasta ulkomaalaisesta siinä sivussa. Pohjoista ulottuvuutta edusti kolme poroa ja eteläistä strutsipari. Muotia seuraten tilan karjaan oli lisätty jokunen kuukausi sitten pari alpakkaa ja niiden seuraksi kaksi laamaa, koska Tättäritä tarjottiin aina mahdollisuuksia samankaltaisten eläinten vertailuun. Vikunjat puuttuivat laama-eläinten kolmikosta, mutta niidenkin hankinta oli harkinnassa. Pihapolkujen varsilla valotolppien lamput hehkuivat kelmeinä palloina. Tuijien takaa kuului satunnaisia haukahduksia. kesäinen lammastarha oli tällä kertaa koirien käytössä, jotta Toivo ja Lempi pääsivät leikkimään veljensä Onnin kanssa, bordencollie Viivin antaessa vauhtia villaterrierikolmikolle. Villaterrierit olivat tulleet maailmaan Nuutin siskon kettuterrierin ja Kirmalan pienen puudeliheran lemmenhetken ei-toivottuina tuloksina. Tavattiin, kun törmättiin mun jahdatessa Kirmalan villakoira-herraa ja Nuutin pinkoessa siskonsa kettuterrierin perässä. Nuuttikaan ei saanut koiria kiinni, joten Kirppulaan syntyi kolme villaterrieriä ilman tilausta. Rouva Kirmala halusi korvata koiransa vahingon ja osti pennut, ja tahtoi ne heti luokseen, joten pesue toimitettiin Villa Fortunaan emonsa kanssa. Huolimattoman harppauksen seurauksena rouva teki vartin portaissa ja sai mustelmien lisäksi lonkan murtuman. Niinpä mut palkattiin koirapiiksi, ja Nuutti samaten, koska muille Hurja-Ruut antoi hammasta niin että tuntui. Pestin oli määrä kestää kunnes pennut tulisivat toimeen ilman emoaan ja Sirpa Kirmala kävelemään ilman apuneuvoja. Yllättäin rouvan tytär Marianne tuli Amerikasta Suomeen, mukanaan ukko ja kaksi tenavaa. Syy Mariannen synnyinmaahan paluuseen oli ultrassa, ja sen lupaamissa nelosissa. Eihän amerikoissa roskakusilla ja taiteilijaa leikkivällä kotirouvalla ollut varaan sellaisen lauman huoltoon ja koulutukseen. Elämä Suomessa oli huisin paljon halvempaa, kun oli melkein ilmainen terveydenhoito ja maksuton koulu, ja ennen kaikkea ökyrikas isoäiti sekä pienen kunnan verran metsää kasvamassa. Rouva oli onnesta lääpällänsä saadessaan tyttärensä lapsineen päivään täyttämää. Koirat jäivät sivuseikaksi, ja mun pestini aiottiin muuttaa koirapiista lapsenpiiksi, mutta mä sanoin kiitos ei. Viikossa rouva uskoi sen, ettemme mä ja kakarat sovi samaan taloon, vaan inhon tunne on molemmin puolinen ja vahvempi kuin Silja Europan ankkurikettingit. Sirpa palkkasi paremmin ipanoita kestävästä ihmisen, ja mä sain palkan lisäksi pari koiranpenikkaa, sen äksyimmän rähisijän ja pahimman nahjuksen eli Lempin ja Toivon. Onni lahjoitettiin Tättäritä, sillä vaikka Fidelio tykkäsi pentujen teosta, ei se piitannut pennuista, vaan halusi viettää vanhanherran rauhallisia lemmikinpäiviä, ilman nuorisojengin näykkimistä ja haukkumista Kirmakoski oli lapsiperheelle hieman syrjäinen paikka

Sirpan mielestä, joten hän osti Turun läheltä kohtuullisen kokoisen eli vajaan viidensadan neliön talon tyttarelleen ja tilasi itselleen valmistalon tontin laidalle talviasunnoksi. Kesät koko klaani vietti Kirmakoskella villa Fortunassa jonka kunnossapito oli Nuutin vastuulla. Asumaankin sinne olisi saanut jäädä, mutta Nuutti piti mun pöksääni parempana. Kumma juttu. Jalasmökki kävi ahtaaksi kun kahden koiran lisäksi piti majoittaa mieskin. Niinpä hankin hulppean 47 neliön torpan jonka mukavuuksiin kuului sauna ja vessa sisällä. Valinnan ratkaisi ensisijaisesti sijainti. Mökiltä tarhalle oli vain viisi sähköpylvään väliä. Eikä tuhlailu talon ostoon loppunut, sillä liika raha, varsinkin jos sitä ei ole ansainnut vaan saanut sattuman oikusta, kuten lottovoiton, voi teettää ihan hulluja hommia. Mulle kävi niin. Päästäkseni eroon rikkauksista ostin myös puolet puutarhasta, isännän yllytyksestä ja Nuutin kannustamana. Ihme kyllä, myös Kirmakosken pankinjohtaja piti ideaa täyspäisenä, varoitteli tosin jostain tielinjauksesta, mutta tuumasi että kyllähän paikasta korvaukset saa, jos asfalttia tulee ahkeraliisojen päälle. Ja kasvihuoneet, mikä ettei, siellähän kirjaimellisesti näki kuinka raha kasvoi, kun kolmen sentin taimesta varttui euron kukkanen. Niinpä tmi: Pötsimäki muuttui vuosi sitten muotoon Pötsikukka oy. Vilkaisin Villa Fortunaan päin. Kuusiaidan takana talon yläkerta oli pimeänä, mutta alakerrassa syttyi ja sammui valoja ikkuna kerrallaan. Nuutti teki valvontakierrosta. Oven kolahdus kertoi kierroksen päättymisestä. Hetken päästä talonmies tuisahti raja-aidan läpi Tättäriin puolelle, ja hölkkäsi talleamaansa polkua pihan poikki. Kohtasimme rappusilla. Miehenpätäkä pomppasi ilmaan, kopsautti kengänkannat yhteen ja laskeutui niiten toiselle askelmalle. Jossain muualla temppu olisi ollut tosi outo, mutta Telman edessä kaverini kehtasi esittää taitojaan. Nuutti harrasti telinevoimistelua, oli teinipoikana kilpaillutkin, mutta kyllästyttyään valmentajansa vaatimuksiin jatkanut harrastusta omaksi ilokseen. Sälli oli keskinkertaista lyhyempi mutta myöskin keskimääräistä ketterämpi kintuistaan ja näppärämpi näpeistään, olipa sitten kyseessä rakentaminen, leipomus tai lähimmäisen hoivailu haavan sitomisesta petipotilaan kylvelykseen. Jopa voimisteluradan rakennus koirien päiväkotina toimivaan latoon oli sujunut ihan kuin itsestään, vain pyöreitä puita ja paksua köyttä, ja kas, niistä saatiin koulun voikkasalista tutut puolapuut, rekki, kiipeilyköydet sekä tukevasta tukista tehty hevonen. Näppäryyden ja ketteryuden lisäksi Nuutti tuli toimeen kaikkien ihmisten, jopa sukulaistensakin kanssa. Olin kateellinen siitä. Mä mielummin väistin ihmisiä ja äitiä kohtaan tunsin vain pelkoa ja olin ilmiriidassa enon kanssa. Kaveerasin kyllä isän siskon kanssa, mutta Riikka ja miehensä Jussi esitti turhan usein Alkon mannekiinia. Isä oli häipynyt osoitetta jättämättä. Veljen osoitteen tiesin, vaan enpä ollut asuntoaan nähnyt, enkä Urhoakaan kymmeneen vuoteen. Nuutti avasi oven Telmalle ja mulle, luontevasti, ilmeisesti ilman tietoista harkintaa. Sisäsyntyinen kohteliaisuus oli eräs niistä ominaisuuksista joka sai ihmiset suopeiksi Nuutille, eikä hänen tarvinnut edes esittää mitään, olla vain. Kolistelimme tupaan. Tättäriin isäntä istui kiikkustuolissa tabletti käsissä, lukien sähköpostejaan. Pekka murahti tervehdyksensä ja vinkkasi peukullaan kahvinkeitin suuntaan. Pöydällä oli jo valmiiksi pullaa ja paistia, reikäleipää ja vattuhilloa. – Miten meni? Nuutti kysäisi kahvia hörppiessään. – Kuin vettä polttais. Mulle riittää se että hytkyn Tuulin taakkana sen minkä ratsastan. Eikä nyt enää ole aikaa leikkimiseen, kun istutuskausi istuu niskassa. – Nuutti, pidä huoli että tuo myyrä venyttelee välillä eikä vain möyri mullassa. Kroppa kaipaa huoltoa siinä missä koneetkin. Taipumattomien liikuntaryhmä käy kerran viikossa satulaterapiassa saadakseen kuluneisiin niveliinsä hieman notkeutta. Miina sopisi hyvin sakkiin. Katsoin tuolla kentällä Miinan liikkumista ja likka näyttää painivan samassa sarjassa nivelrikkaisen ysikymppisen kirjanpitäjän kanssa. Telma sanaili. – Sittenpä tässä onkin aika lähteä kotiin hieromaan hartioita. Nuutti sanoi – Muista hieroa muualtakin. Pekka virnuili läppärinsä ääreltä. – Jeps, aina ahkerasti. Nuutin mokoma virnuili – Jo on kylällä ahkeroitu.

Huomautin viitaten ovensuussa pullisteleviin kasseihin. Telma otti myyntiin sukkia, puuhevosia, tuohitorvia yms. maalaisrekvisiittaa, mitä näppäräsormet saivat aikaan. Kioski oli monelle ilo, sillä ennen Myeliä ei maanviljelys tuonut työeläkettä, ja Myelkin riippuu tilan koosta, jolla paljon on, sille lisää annetaan, eikä alta kolmen hehtaarin mökkiläinen saa mitään. Myös työttömät hankkivat särvintä leivälleen tuomalla tekeleitään Tättäriille, ja siten turistien tuhlaamat eurot valuivat pieninä puroina pitkin Kirmakoskea. Onneksi turisteja riitti, kesäisin pari kolme bussilastia päivässä, omatoimimatkailijoiden lisäksi, ja talvellaikin tuli eläkeläisretkueita ja päiväkotiryhmiä maalaiselämää pällistelemään, mutta eniten rahaa taloon jättivät turistit jotka Hirvivuoren lomakeitaalle mennessään tai tullessaan heittivät lenkin Tättärin kotieläintarhan kautta. Eihän lenkki Tättäriille tehnyt kuin viiden virstan mutkan matkaan ja mainokset päätien varrella olivat taatusti houkuttavia, kiitos Kirmalan Mariannen maalaustaidon. Paikkakuntalaiset eivät tarvinneet matkamuistoja, mutta ainahan ihmisillä oli synttäreitä, nimppareita, joulua ja ystävänpäivää sun muita tilaisuuksia, joten kysyntää autenttisille kotipitäjän käsitöille oli. – Raha panee yrittämään. Telma virnisti. – Rahasta puheenollen, otin vitosen mukaan hunajapurkkia varten. Nuutti huomautti. – Valitan, ei ole. Näkkärämäen Aliisalta loppui hunaja jo jouluna, enkä saanut Vilvakasta juuri mitään, kun se karhu rikkoi pesät. – Saisivat ampua mokoman. Sehän kiertää talosta taloon puolen pitäjän alueella. Nuutti tuumasi, sanoen sen mitä me muutkin aateltiin. Kirmakosken itälaidalle oli viime keväänä ilmaantunut karhu joka röyhkeydessä vei voiton verokarhustakin. Kaatolupaa oli anottu, vaan ei saatu, koska pitäjässä oli liian vähän karhuja, valtakunnallisen riistanhoitosuunnitelman mukaan. Onneksi meidän mörri oli varsin kohtelias. Grillikatokselle tullessaan se odotti ovensuussa, että ihmiset loikkivat ikkunoista ulos, ja vasta sitten tallusti sisälle ja vapautti kansalaiset epäterveellisistä eväistä, kuten makkaroista, ja olutkin kelpasi. Tölkkiä Nalle ei osannut avata, vaan ei ollut tarpeenkaan. Karhu senkus puraisi purkin rikki ja antoi liemen valua kitaansa. Sätimme karhua jonkin aikaa. Olihan nallukka säilytellyt myös Tättärin karjaa ohitse tallustellessaan. Sitten puhe kääntyi muihin asioihin ja tavaroihin. Telma kyseli haluani ruusunmarjasoseen keittoon tulevana suvena. Mä sanoin, ettei ole mun juttuni. Ei syöminen, eikä ainakaan tekeminen. Telma huokasi ja kysäisi: – Tiedätkö ketään, joka rupeaisi? Sosetta kysellään ja ruusuvettäkin, vaikka sitä en saanut viime kesänä ollenkaan ja huovutustyötkin jäi puoleen tilatuista. Toisaalta, ymmärrän Luonnonseuraaajia. On heillä suurempiakin huolia kuin litkun tislauksella ja villan vanutus. Telma selitteli. – Kuinka niin? Nuutti oli myötätuntoisen utelias. – Se mokoman Eerikki ajoi päänsä mäsäksi viime keväänä. Telma tokaisi. Ynähdin ymmälläni, eikä Nuuttikaan ollut kärryillä, eikä kai edes kärryn laidalla. Kaveri kysäisikin selvitystä herran suhteista ruusunmarjoihin. Telma kävi selittämään: – Eerik Grennoli peri isältään Vilvakan, mutta ei halunnut jäädä vanhaan kartanoon asumaan, hotellin toiminta loppui kun Johanneksen siskoa Anna kuoli 80– luvun lopulla, ja Johanneksen vaimokin alkoi mennä muistottomaksi. Tai eihän Vilvakka mikään viiden tähden paikka koskaan ollutkaan, vaan sellainen rempseä leirikeskus jonne väkeä tuli RAYN: tukemille sosiaalisille lomille, lähinnä maaseudun terveys– ja lomahuolto–ry:n kautta. Johanneksen kuoltua 90– luvun alkupuolella Eerik vuokrasi paikan ekohipeille. Nyt kun Eerikin kuoli, on perikuntana Eerikin äiti, joka kuulemani mukaan on jossain dementiakodissa hoidettavana. Vilvakka oli nimenä tuttu, samoin sen asukit ulkonäöltä. Porukkaan kuului pitkätukkia ja klanipäitä, yllään tuhatvuotiset takit, tai nahka tatuoitu karkkipaperia kirjavammaksi, naamassa nastoja ja nenässä rengas kuin sonnilla, ellei sitten serkku kuulunut Luonnonseuraaajiin ja kulkenut kesäisin hurstissa ja tuohivirsuissa, talvella lammasturkissa ja huopatossuissa, jos sää salli, siis harvoin. Kumisaappaat olivat ahkerammin käytössä, sillä nykyisin vesi tirskei talvellaikin torin suolasohjossa. Shamanistit tunnisti lehmänsarvista hatussa ja ketunnahasta harteilla, silloin kun

antoivat esityksiä. Porukkaa tapasi usein torstaitorilla, kun syrjäkylien muorit viideltä suunnalta tuotiin viikottaselle shoppailukierrokselle kunnan tukemalla taksilla. Turha siis sanoa, ettei joukkoliikenne maaseudulla toimi. Olihan vuoroja peräti kaksi viikossa, yksi aamusta kirkonkylälle ja toinen iltapäivällä takaisin kotiinpäin, kaiken lisäksi jopa samana päivänä. Permakulttuurista pöytää koristi villien yrttien, säilykesärkien ja nokkossämpylöiden lisäksi pamfletit jotka julistivat luonnon järjestyksen autuutta, Kosmista voimaa, Äiti Maata ja muuta Vesimiehen ajan ideologiaa. Siis samoja lauseita, joita sata muutakin koulukuntaa toittotti, ja kymmenet kommuunit yrittivät todeksi elää. – Kunnioitan kyllä luontoa, luonnostahan elän itsekin, mutta miten kummassa se sakki pärjää ruusumarjoilla ja shamaaninmanauksia, vai onko heillä loitsuissaan kenties Väinämöisen tehot. – Oli niillä pikkasen tolkkuaikin toimissaan. Antoivat vaihtoehtohoitoja hyvään hintaan, oli kirpputoria ja säilykkeen tekoa ja sen lisäksi sakki hankki tuoremehuaseman, jolla puoli pitää puristi omenansa, me muiden mukana. Nyt kartanossa asustaa enää viisi kaverusta jotka eivät ole löytäneet uutta majapaikkaa. Eikä taida yhteistä pesää kovin helposti löytyäkään. Arnikki ja Kuutar tarvitsevat saunan ja saunatuvan hoitojaan varten ja Naalin shamaanijutut eivät ehkä innosta vuokraisäntiä, eikä kaikki katso hyvällä Päivikin ja Kuuttaren kämpän jakamista. Telma kertoili, ja hörppäsi kahvia. Nielaistuaan suullisen leipää emäntä jatkoi. – Tapasin porukan jo ensimmäisenä vuotena, kun Luonnonseuraajat olivat ostaneet jostain vuohen ja porsaan ja tulivat kyselemään luomurehua. Sanoin, että viljat ja heinät on tehoviljeltyä, eikä elukat piittaa tuotantotavasta vaan määrästä. Hipit meni pois ja tuli viikon päästä takaisin. Sitten juteltiin uudestaan sikojen ja muidenkin elukoiden tarpeista. Hipit ostivat pari porsasta lisää ja tusinan kanoja. Porukkaa oli silloin jo parikymmentä, joten hoitajia riitti ja tarvetta ruualle. Myöhemmin sitten, kun kotieläintarha alkoi kasvaa ja kesälampaille tuli kysyntää samoin kuin villasikojen lihalle niin vuokrasin Grennolilta navetan ja sovin porukoiden kanssa että he hoitavat meidän elukat ja saavat siitä edestä valmista lihaa, maitoa ja rehut omille elukoilleen. Telma selitti. – Homma on toiminut tähän asti hyvin, mutta saa nyt nähdä, että miten käy. Toivottavasti Vilvakkaan tulee joku, jonka kanssa juttua voi jatkaa. Pekka huokasi. Toivotimme hyvää yötä ja painuimme ulos. Rättiväsyneet koirat tulivat ensi kutsulla portille. Nuutti otti Viivin ja Onnin, joka oli kuin nelijalkainen pingviini, selästä musta ja mahasta valkea, ja nyt kunnolla kurainen kun oli paininut juuri sulaneessa maassa. Telma tai Ritva saisi käyttää koiruudet suihkun kautta nukkumaan. Sama homma oli edessä meilläkin. Lempi oli timmi mimmi luonnoltaan ja näytti puhdasrotuiselta kettuterrieriltä neliskanttista päätä ja karkeaa karvaa myöten. Toivo oli pehmeämpi karvaltaan ja vaikka väri oli kuin karhukoiran, oli luonne hieman ujo. Pyyhin koirista enimmät ravat ja päästin hyppäämään häkkeihinsä. Nykäisin koppien kiinnityshihnoja. Tiukalla olivat. Eihän matka ollut pitkä, mutta kuka tiesi, mitä milloinkin sattui. Jos tuli paha paikka ja äkkijarrutus, niin takakontin irtotavara lähti lentoon. Koirien lisäksi kuormassa oli hiekkasäkki ja kuusi kymmenen litran rautapataa, joihin Telma oli tilannut istutukset. Nuutti kävi rattiin, koska mä inhosin pimeässä ajoa. Oli myös turvallisuuden, oman ja muiden, kannalta parasta että ajurina oli se, jonka silmät kestivät paremmin vastaantulevien antamaa valohoito. Mä sain melkein aina päänsärkyä nopeasti vaihtuvista valo-oloista ja tykkäsin pitää näkimet ummessa kun vastaan porhalsi auto, ja muutti yön valkeudeksi muutaman sekunnin ajaksi. Käännyimme Kirmasen tieltä valtaväylälle Kirmakosken suuntaan. Tienvarren heijastimilla varustetut aurausmerkit kimmelsivät riveinä. Mutkassa näytti kiemurtavan rekka sivuvalojaan esitellen. Sen edellä vilisti jono punaisia lamppeja kieroä märkeä ylös. Vilkaistu peiliin näytti valkoisten lamppeiden rivistön meidän suuntaan ja punaisten pisteiden jonon toisaalle, niin pitkälle kuin näki. Huputin risteyksessä seisoi joukko autoja pyrkimässä Varestan suuntaan ja muutama yritti kaistan yli Kirmakoskelle

päin. Meidän jonosta puolet kääntyi Makkilaan, joten kun risteyksen sumpusta selvittiin, loppumatka oli hieman hiljaisempaa. Pihassa vilkaisin tarhalle päin. Koivikon takaa loisti ykkösen valot eli isäntä tai emäntä oli iltakierroksella. Tai eihän he enää isäntä ja emäntä olleet, vaan jo vuosi oltiin yhteistä puljua pyöritetty, kun tmi: Pötsimäki muuttui muotoon Pötsikukka oy, ja mun nimi lisättiin omistajalistaan. Tosin, sama se, mitä kuitin yläkulmassa luki, ihmiset puhuivat Pötsimäen tarhasta. Myöskin isäntä oli isäntä, niin asiakkaille kuin mullekin, olihan siten tottunut Valtteria kutsumaan niiden kahdeksan vuoden aikana, jotka ennen kauppaa olin tarhalla työskennellyt. Emäntää tuli kutsuttua Liisaksi useammin, niin mielessä kuin ääneenkin. Nyt olin itsekin tavallaan emäntä, ainakin mökin emäntä. Torppa oli hyvä asuinpaikka, ei liian suuri, vaan jaksoin sen siivotakin silloin tällöin. Laiskuuden maksimoimiseksi oli talon sivu ja takapiha aidattu, ja toisen kamarin seinään asetettu luukku, joten koirat voivat käydä ulkona silloin kuin halusivat. Aita koko tontin ympäri olisi ollut kiva, mutta siitä ei kannattanut edes uneksia. Pihan läpi kulki yleinen tie tarhalle, Lakisuolle ja kauemmas viidelle muulle tilalle. Tuvan ja navetan välillä hypellessä sai itsekin pitää varansa, ettei auton eteen poukahtanut.